

NaturErhvervstyrelsen

euogerhverv@naturerhverv.dk

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000

F +45 3339 4141

E info@lf.dk

W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Bemærkninger til høring om udkast til bekendtgørelse om økologisk jordbrugsproduktion m.v., j. nr. 16-6022-000004.

Landbrug & Fødevarer vil gerne takke for udkastet til ny økologibekendtgørelse og for muligheden for at give bemærkninger til den. Vi er grundlæggende glade for, at der lægges op til regelændringer for både økologisk fjerkræ og biavl, der kan udvikle og forbedre den danske produktion, og samtidig sikre mere sammenlignelige konkurrencevilkår med andre medlemslande.

Vi har følgende bemærkninger til de enkelte kapitler:

Indberetning

§14, stk. 3

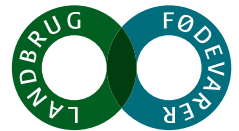
Det er ønskeligt, at fristen for indberetningen af bigårdens placering følger den almindelige indberetningsfrist den 21. april. Særskilt indsendelse og indberetningsdato giver ekstra administrative opgaver til landmanden og konsulenten, og den endelige godkendelse af bigårdens placering forventes under alle omstændigheder at afvente indberetningen til fælleskema 21. april.

Kapitel 2, Fællesbestemmelser for fjerkræ

Overskriften er misvisende, idet § 21-§22 er målrettet eller bør være målrettet slagtekyllinger, levekyllinger og æglæggende høner til konsum. Ænder, gæs, kalkuner, formeringsdyr og deres centralopdræt er, eller bør være, underlagt andre regler. Alternativt bør nuværende praksis for tomgangsperioder og etablering af udearealer for ænder, gæs og kalkuner indskrives i bekendtgørelsen.

§22

Vi er grundlæggende glade for, at der lægges op til en mulig tomgangsperiode på 2 uger mellem hvert fjerkræhold, hvis der til gengæld er tilstrækkelig og attraktiv vegetation på udearealet. Dette vil give de danske producenter produktionsvilkår, der er mere sammenlignelige med det, vi kender fra de konkurrerende lande, og samtidig motivere producenterne til at etablere attraktive udearealer. Det er glædeligt, at der lægges op til tilpasninger, der er i overensstemmelse med anbefalingerne fra EU-Kommissionens ekspertgruppe, EGTOP, og i overensstemmelse med rapporter fra Aarhus Universitet i 2016. Med øget fokus på flerårig ved-vegetation øges hønernes interesse for udearealerne og dyrevelfærden forbedres samtidig med, at det potentielle næringsstoffab begrænses. Som alternativ til denne nye mulighed, bør fjerkræproducenterne dog fortsat have mulighed for at vælge de eksisterende muligheder for tomgangsperioder og beplantning jf. § 22 i den gældende bekendtgørelse (BEK nr 306 af 29/03/2016), da det ikke vil være muligt eller ønskeligt for alle at plante træer og buske på udearealerne. Dette kan eventuelt indskrives som muligheder ved en tilføjelse til eller erstatning af udkastets §22, stk. 3.

§22, stk. 1

Vi bakker op om, at 70 % af arealet skal være dækket af vegetation i vækstsæsonen, samt at mindst 50% af vegetationen skal bestå af træer og buske, hvis tomgangsperioden reduceres til to uger. Vi mener, at træer og buske er den største gevinst for både dyrenes velfærd og for miljøet. Vi er derimod bekymrede for kravet om minimum 20 % bunddække vegetation. Det er vores opfattelse, at der som udgangspunkt vil være minimum 20 % bunddække på de fleste udearealer med træer og buske over størstedelen af sæsonen, og at op til 20 % bunddække er opnåeligt i dele af vækstsæsonen, men periodisk kan bunddækkevegetationen være reduceret.

Hvis de æglæggende høner gør stort brug af udearealet vil bunddækkevegetationen blive ædt, hvilket kan resultere i, at der i forbindelse med et kontrolbesøg ikke kan fremvises 20 % bunddækkevegetation. Vi vil derfor foretrække, at kravet om 70 % vegetation formuleres således, at den enkelte landmand selv kan beslutte, om der etableres dække med 70 % træer og buske eller om der minimum etableres 50% beplantning med træer og buske og derudover sikres 20% bunddækkevegetation.

Alternativt kan der opfordres til etablering og vedligeholdelse af bundvegetation i Økologivejledningen, hvor der ligeledes bør opfordres til, at der sikres blandet beplantning på udearealerne, jf. anbefalinger fra EGTOP gruppens rapport om fjerkræ.

§22 stk. 4

Det samlede udeareal der afsættes til mobile fjerkræhuse forventes at være af begrænset samlet størrelse, og oftest placeret på græsarealer uden træer og buske. Det er derfor fornuftigt, at mobile huse kan undtages beplantningskravene. Som udgangspunkt kan det ikke forventes, at udearealerne til mobile huse giver ly til fjerkræet. Derfor kan §22, stk. 5, 3 med fordel tilpasses som følger:

3) fjerkræhuset eller udearealerne giver fjerkræene tilstrækkeligt ly

Kapitel 3, Produktion og markedsføring af økologiske levekylinger

§26, stk. 2

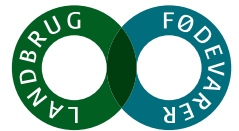
Vi vil anbefale, at kravene til siddepinde til levekylinger reduceres, så de bedre afspejler dyrenes størrelse og adfærd jf. KFO Nr. 889/2008 (art. 12, stk. 3, litra c). Lavekyllingerne viderefremmes, når de er ca. 2/3 af størrelsen af den fuldvoksne høne, og dermed bør kravene til siddepinde kunne reduceres til maks. 12 cm/dyr i den sidste halvdel af dyrenes tid i opdrætsstalden og til 5 cm/dyr i den første halvdel af dyrenes tid i opdrætsstalden. Til sammenligning stilles der ikke krav om siddepinde til slagtekylinger. Kravet om 18 cm siddepind/levekilling reducerer kyllingernes skrabeareal samt mobiliteten i stalden for både dyr og landmand, uden at de "ekstra" siddepinde giver andre velfærdsgevinster.

Kapitel 4

Overskriften til afsnittet "Opdrætsforhold og velfærd" kan forekomme misvisende idet afsnittet omhandler både opdræt og udvoksede dyr. Overskriften kunne med fordel ændres til "Produktionsforhold og velfærd"

Yderligere bemærkninger for slagtefjerkræ

I forhold til definition på langsomt voksende slagtekylingeracer, §2, stk. 5, ser vi gerne, at NaturErhvervstyrelsen igangsætter et arbejde, der kigger på velfærdseffekten af de eksisterende danske tilvækstkrav.

Kapitel 5, Økologisk kaninavl

En række avlere har i 2016 gjort sig værdifulde erfaringer med den økologiske kaninproduktion. Med baggrund i deres erfaringer har vi følgende bemærkninger og forslag:

§51

Da kaniner ikke er flokdyr, men kolonidyr kan det være udfordrende at tvinge dyr i samme fold. Det er avlernes erfaringer, at det i nogle tilfælde er problemfrit at sætte avlsdyr sammen, mens andre dyr viser sig mere territoriale og dermed mere konfronterende, når de sættes sammen med andre. For at undgå misforståelser kunne kravene omformuleres til:

§51. Kaniner skal fortrinsvis holdes i grupper, eller således at de kan se og røre artsfæller.

Opstaldningsforhold og udeforhold

Kaninerne bør kunne opstaldes indendørs i vintermånederne, og når vejr- og udeforhold kræver det. Det fugtige kølige danske vintervejr, og våde udearealer uden vegetation i vækst er ikke som udgangspunkt attraktive for kaninerne, og kan have alvorlige konsekvenser for dyrenes sundhedstilstand. Vi mener derfor, at der kan sikres bedre velfærd ved at muliggøre indendørs opstaldning i lighed med retningslinjerne for kvæg. Vi vil foreslå, at producenterne får følgende valgmuligheder:

Kaniner kan opstaldes indendørs i vintermånederne. Ved forlænget vinterlignende vejrforhold kan perioden forlænges. Arealet til indendørs vinteropstaldning skal minimum være:

- 1) 1m² for voksne kaniner, forudsat at dyrene har jævnlig adgang til supplerende motionsarealer, eller*
- 2) 2,5 m² for voksne kaniner.*
- 3) 0,4 m² for slagtekaniner op til 6 måneder.*

§53

Adgang til skygge i sommerperioden er væsentlig for dyrenes velfærd. Erfaringer har vist, at 50 % overdækning af udearealerne ikke altid giver tilstrækkelig skygge til kaninerne. Kaninerne kan dog finde skygge i deres indendørsarealer, men på varme sommerdage kan disse blive meget varme. Vi vil derfor anbefale, at §53, stk. 4 tilpasses, således at 75% af udearealet må være overdækket, hvis siderne er af tråd og åbne.

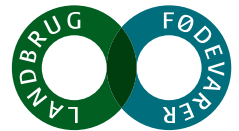
Kapitel 6, Hjorte

§59

Omlægningstid for hjortedyr bør fortsat være 6 måneder som det fremgår af tabel 12.1. i den gældende vejledning om økologisk jordbrugsproduktion. Ifølge økologiforordningen (KFO Nr. 889/2008, art. 38) fastsættes der udelukkende 12 måneders omlægning for heste og kvæg (herunder bøfler og bison), mens omlægningstiden for bla. mindre drøvtyggere er fastsat til 6 måneder.

Kapitel 7, Bier

Vi er glade for, at ministeren lægger op til en ny praksis i forhold til godkendelse af økologisk biavl i Danmark. Der er brug for justeringer af den danske praksis, hvis vi skal kunne producere mere dansk økologisk honning. Importen af udenlandsk økologisk honning er stigende, og det bør være en fælles målsætning, at dele af den økologiske honning de danske forbrugere efterspørger, bliver produceret af danske biavlere i samarbejde med de danske økologiske bedrifter.

I udkastet til ny økologibekendtgørelse ændres praksis, således at et givent areal vurderes i forhold til sammensætningen af relevante nektar og pollenkilder indenfor en radius på tre km, og ikke isoleret i forhold til om der er ikke-økologiske arealer indenfor radius. Dette er efter vores mening den helt rigtige tilgang. Vi har følgende bemærkninger til de enkelte afsnit:

§66

Vi bakker op om forslaget, da det giver biavlerne større fleksibilitet og bedre mulighed for, at tilpasse deres materialevalg.

§ 67

Landbrug & Fødevarer er ikke enige i forslaget om, at bierne skal trække på 95% godkendte nektar- og pollenkilder inden for en radius af bigården på 3 km. Forslaget forhindrer den ønskede udvikling af dansk økologisk biavl, og bør derfor justeres.

Ifølge opgørelser fra NaturErhvervstyrelsen vil det eksisterende forslag resultere i, at der kan etableres økologiske bier på ca. 167.000 ha, samt at antallet af honningproducenter kan bringes fra de nuværende 5 producenter til 300 producenter i 2020. Det er korrekt, at forslaget frigiver et betydeligt større areal til biavl, men i produktionsøjemed er det en udfordring, at de frigivne arealer hovedsagligt er begrænset til større eksisterende naturarealer og til kystområderne. Det giver følgende udfordringer:

1. Størstedelen af arealerne har begrænset værdi for bierne, og er derfor kun i beskedent omfang egnet til honningproduktion. På store dele af arealerne findes der ikke tilstrækkelige egnede nektar og pollenkilder, der kan understøtte en produktion af honning. Disse begrænsninger vil afholde biavlerne for omlægning til økologisk produktion, og arealerne muliggør ikke honningproduktion, der i væsentlig grad vil påvirke importen af økologisk honning.
2. Meget få landbrugsarealer opfylder kravene, og derfor vil forslaget kun i begrænset omfang bidrage til samarbejdet mellem økologiske landmænd og biavlere. Netop samarbejdet mellem biavlere og landmænd er kilden til en betydende honningproduktion, men også til udvikling af mere natur og diversitet på de økologiske bedrifter. Vi vurderer, at der er et godt potentiale for netop samarbejdet mellem de økologiske bedrifter og biavlere, der kan skabe merværdi for landbrugs- og honningproduktionen samt bidrage til flere naturtiltag på landbrugsbedrifterne.

Derudover kan det ses som en udfordring for økologiens troværdighed, at der ikke fastsættes afstandskrav til ikke-økologisk raps, der i forsommeren er en meget attraktiv trækkilde for bierne. Det bør sikres, at der ikke findes ikke-økologisk raps så tæt på bistaderne, at det kan forventes, at der produceres økologisk honning der primært er fremkommet på basis af ikke-økologisk raps.

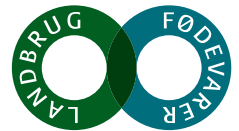
Godkendelseskriterierne bør derfor ændres, hvis der skal sættes skub i den danske økologiske honningproduktion. Vi foreslår, at § 67 ændres som følger:

§67. Økologiske bigårde skal placeres, så bierne trækker på mindst 75 % godkendte nektar og pollenkilder indenfor en radius af bigården på 3 km.

Nyt stk. 2. Landbrugsarealer med ikke-økologisk blomstrende raps må ikke forefindes indenfor en radius af bigården på 1 km, medmindre der dyrkes økologisk raps tættere på bigården.

Eksisterende stk. 2 og 3 konsekvensrettes til stk. 3 og 4.

Ændringsforslaget vil muliggøre mere økologisk biavl på de økologiske bedrifter og som en del af landbrugsproduktionen. NaturErhvervstyrelsen har estimeret, at kravet om 75 % godkendte nektar og pollenkilder indenfor en radius af bigården på 3 km, samt afstandskravet til ikke-økologisk raps

vil muliggøre økologisk biavl på ca. 407.000 ha. Placeringen af disse områder inkluderer flere landbrugsområder og er i mindre grad baseret på de eksisterende naturarealer, der kun i begrænset omfang danner fødegrundlag for bierne. Det er vores vurdering, at en ændring der muliggør økologisk biavl på et øget areal, med større sandsynlighed vil skabe incitament for samarbejder mellem landmænd og biavlere, og motivere til etablering af bivenlige afgrøder og tiltag på bedrifterne, der ikke alene understøtter biavl, men også forøger biodiversiteten i landbrugslandet.

Vi vil desuden gøre opmærksom på, at EU's økologiforordninger fastsætter, at "ved placering af bigårde sikres det, at nektar- og pollenkilderne i en radius på 3 km fra bigården i det væsentlige består af økologiske afgrøder og vild bevoksning og/eller afgrøder, der behandles efter miljøskånsomme metoder", og at andre medlemslande har tolket dette således, at blot mere end 50% af nektar og pollenkilderne skal komme fra godkendte arealer.

Økologiens troværdighed er central i hele den økologiske produktion, og det er væsentligt, at kommende regler støtter op om tilliden til økologien. Afstandskravet til ikke-økologisk raps vil understøtte økologiens troværdighed og minimere risikoen for, at der produceres økologisk forsommerhonning, der hovedsagligt er baseret på ikke-økologisk raps. Sammen med krav om mindst 75 % godkendte nektar og pollenkilder, og de øvrige specifikke produktionskrav mener vi, at den økologiske honningproduktion kan forsvares for forbrugerne.

§68 og §14

Såfremt NaturErhvervstyrelsen ikke kan godkende en bigårds placering, er det ønskeligt, at biavlerne gives mere end 5 hverdage til at finde en alternativ placering, da dette kan være en besværlig proces. Da blomstringen, og dermed biernes fødesøgning, først for alvor tager fart i maj, mener vi, at kravet kan forlænges uden at kompromittere økologiens troværdighed. Hvis biavleren ikke ønsker at ændre placeringen af bierne, bør biavl kunne fortsætte fra placeringen, uden at honningen kan sælges med økologisk status. Her er det helt afgørende, at bierne ikke mister deres økologistatus, og ikke bliver pålagt genoplægning, hvis de øvrige økologiregler er overholdt.

Med venlig hilsen

Lars Holdensen
Chefkonsulent

Økologi

D +45 3339 4007
M +45 2178 8633
E lho@lf.dk